

## **ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «КРЕДИТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

### **Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації кредитного менеджменту в умовах розвитку ринкової економіки**

#### **Тема 1. Концептуальні засади кредитного менеджменту в банку**

Економічна сутність та зміст кредитного менеджменту в банку. Зміст кредитного менеджменту у вузькому розумінні. Системи правового, організаційного, фінансового, кадрового, матеріально-технічного, програмного та іншого забезпечення кредитного менеджменту.

Об'єкт та суб'єкти кредитного менеджменту. Кредитний менеджмент в широкому сенсі. Активні операції суб'єктів кредитного менеджменту.

Завдання і цілі кредитного менеджменту у банку. Якість кредитного менеджменту. Загальні завдання кредитного менеджменту. Технологічні завдання кредитного менеджменту.

Механізм кредитного менеджменту та його елементи. Зміст елементів механізму кредитного менеджменту. Принципи механізму кредитного менеджменту. Методи механізму кредитного менеджменту. **Інструменти** механізму кредитного менеджменту. **Управлінські дії** механізму кредитного менеджменту.

#### **Тема 2. Управління процесом банківського кредитування**

Поняття кредитного процесу та його організаційних стадій. Суть кредитного процесу в банку. Стадії реалізації кредитного процесу та їх зміст.

Аналіз і попередній відбір заявок на кредитування. Вимоги банку до інформації, що вказується в кредитній заявці.

Вивчення потенційного позичальника. Основні критерії оцінювання кредитоспроможності позичальника. Ідентифікація клієнта-юридичної особи та перевірка його ділової репутації, даних про засновників та керівників підприємства.

Структурування кредиту. Відсоткова ставка та чинники, що її визначають. Відсоткова ставка та чинники, що її визначають. Основні методи установавання ставки за кредитом.

Зміст і структура кредитного договору. Структура кредитного договору та його складові. Контроль за виконанням позичальником умов кредитного договору, за цільовим використанням позики, своєчасним і повним її погашенням.

Процедура надання позики. Види позичкових рахунків. Погашення кредиту та відсотків за ним згідно з кредитним договором. Моніторинг кредитного процесу.

### **Тема 3. Оцінювання банком кредитоспроможності позичальників**

Поняття кредитоспроможності позичальника та основні джерела інформації для її визначення. Мета оцінки кредитоспроможності. Основні підходи до оцінки кредитоспроможності.

Показники оцінювання кредитоспроможності позичальників юридичних осіб. Методики аналізу і системи показників. Загальні показники. Фінансові показники. Якісні показники діяльності позичальника. Аналіз формування грошових потоків підприємства-позичальника.

Визначення фінансового стану фізичних осіб. Кількісні і якісні показники. Скоринг-метод для оцінки фінансового стану позичальників-фізичних осіб.

Формування рейтингу надійності позичальника. Визначення класу боржника - юридичної особи залежно від значення інтегрального показника з урахуванням величини підприємства (велике, середнє або мале).

### **Тема 4. Контроль за кредитною діяльністю банку**

Поняття та особливості контролю у процесі банківського кредитування. Банківський контроль та управління кредитним процесом. Класифікація контролю в банку.

Побудова системи внутрішнього контролю за кредитною діяльністю банку. Моніторинг обсягів реалізації і виручки від продажів з позицій здійснення контролю “точки беззбитковості” щодо основних видів продукції.

Економічні нормативи, як інструменти контролю за кредитним ризиком банківських установ. Розрахунок нормативів кредитного ризику два або більше контрагенти.

Зовнішній контроль органів державної влади за діяльністю банків. Завдання державних контрольних органів. Регулювання Національним банком України кредитної діяльності банківських установ та комплекс заходів.

## **Змістовий модуль 2. Стратегічний менеджмент кредитного портфеля банківських установ.**

### **Тема 5. Моніторинг кредитного ризику**

Економічний зміст і види банківських ризиків. Причини виникнення банківських ризиків. Підходи до класифікації банківських ризиків.

Сутність кредитного ризику та його структура. Загальні причини виникнення кредитного ризику. Індивідуальний кредитний ризик. Портфельний кредитний ризик. Підходи до класифікації кредитних ризиків. Характеристики джерел кредитного ризику.

Процес оцінювання кредитного ризику. Особливості кредитного ризику, котрі повинен брати до уваги менеджмент банку в процесі управління. Напрямки аналізу кредитних ризиків, що здійснюється банком.

Управління кредитним ризиком. Організаційне забезпечення управління кредитним ризиком банку. Основні інструменти управління кредитним ризиком. Методи управління ризиком кредитного портфеля банку.

## **Тема 6. Моніторинг кредитного портфеля банку**

Поняття та склад кредитного портфеля. Кредитний портфель комерційного банку в широкому та вузькому значеннях. Формування оптимального портфеля банку.

Управління кредитними операціями комерційного банку. Процес управління кредитною діяльністю банку. Прийняття управлінських рішень щодо кредитного портфеля. Мета управління кредитним портфелем банків. Базові функції управління кредитним портфелем комерційного банку. Кредитна політика банку. Якість кредитного портфеля. Аналіз якості кредитного портфеля з точки зору ризику та захищеності від можливих втрат. Показник ризику кредитного портфеля банку. Оцінювання якості кредитного портфеля з погляду кредитного ризику.

Визначення дохідності та ефективності кредитного портфеля банку. Мета проведення кредитних операцій банку. Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем банку. Дохід за кредитною операцією (в межах року). Дохідність кредитних вкладень. Дохідність активів за рахунок кредитних операцій. Питома вага (частка) доходів від надання кредитів. Прибутковість кредитних операцій.

## **Тема 7. Формування та використання банками резервів для відшкодування можливих витрат від їх кредитної діяльності**

Необхідність та умови створення банками резервів для відшкодування можливих витрат за кредитними операціями.

Кредитні операції у широкому розуміння – основний вид активних операцій банків. Види заборгованості за кредитними операціями, що становлять кредитний портфель банку. Валовий та чистий кредитний ризику для банку – кредитора.

Класифікація позичальників за результатами оцінки їх фінансового стану та врахування рівня (якості) забезпечення заборгованості за кредитними операціями. Порядок розрахунків резервів з урахуванням розміру чистого кредитного ризику та коефіцієнтів резервування коштів комерційних банків.

Порядок та джерела формування резервів під кредитні ризики, їх використання.

Порядок формування та використання резервів під прострочені та сумнівні щодо отримання доходи за активними операціями банків.

Контрольно-економічна робота та звітність банків з питання формування та використання резервів під кредитні ризики: кредитна документація позичальника (кредитна справа), кредитна історія позичальника, звітність з класифікації кредитних операцій та кредитного портфеля.

## **Тема 8. Проблемні кредити і заходи щодо реструктуризації простроченої заборгованості**

Сутність проблемних кредитів та основні причини їх виникнення. Завдання кваліфікованої роботи з проблемними активами. Поточна позичкова заборгованість. Прострочена позичкова заборгованість. Загальна позичкова заборгованість. Здійснення оцінки фінансового стану позичальника та аналіз можливостей своєчасного повернення кредиту.

Особливості роботи підрозділу з проблемними кредитами. Розробка комплексу заходів щодо погашення проблемних кредитів. Задачі, що стоять перед підрозділом проблемних активів. Методи роботи підрозділу з проблемними кредитами. Вибір найбільш прийнятної схеми взаємодії (погашення).

Схеми погашення простроченої заборгованості. Типові схеми погашення проблемної і простроченої заборгованості: схема першого типу; схема другого типу; схема третього типу; схема четвертого типу.

Заходи щодо реструктуризації банківських кредитів. Заходів щодо реструктуризації банківських кредитів в умовах кризи: викуп проблемних кредитів; зниження процентних ставок; пролонгація строків кредитування; зменшення основної суми боргу; конвертація валютних кредитів.

## **Тема 9. Практичні аспекти застосування програмного комплексу Б2 при здійсненні банками операцій з кредитування та контролю за їх проведенням**

Порядок розрахунку та визначення ціни за кредитом на основі програмного забезпечення Б2.

Забезпечення за кредитними операціями в програмному комплексі Б2. Структурування кредиту та визначення суми комісійних платежів за допомогою Б2.

Застосування програмного комплексу Б2 при формуванні резервних коштів для погашення кредитної заборгованості.

Аналітична робота банків з проблемними кредитами та практичні аспекти її провадження за допомогою Б2.

Застосування програмного комплексу Б2 при проведенні контролю та моніторингу за перебігом кредитної операції.